

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу мају 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и средских судова, у току месеца маја ове године извршено је у Србији:

1. Убиства	28
2. Детоубиства	4
3. Нехотичних убиства	2
4. Покушаја убиства	36
5. Разбојништва	8
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	19
8. Паљевина	31
9. Опасних крађа	114
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	25 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	21 или	75·0%
Детоубиства	3 »	75·0%
Нехотичних убиства	2 »	100·0%
Покушаја убиства	35 »	97·2%
Разбојништва	4 »	50·0%
Силовања	2 »	100·0%
Тешких тел. повреда	19 »	100·0%
Паљевина	5 »	16·1%
Опасних крађа	46 »	40·3%
Злонамер. поништаја туђих ствари	12 »	48·0%

Највећи број убиства извршен је *вагнним оружјем* (18), *оштрим оруђем* (7), и *тулом* (3).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 12 случајева, у освети

за 5, у користољубљу за 4, у љубомори за 3, у вршењу званичне дужности за 1, и за 2 случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу косаничком 5 (4 непронађена)¹⁾, у срезу деспотовачком 3 (2 непронађена), у срезу брзопаланачком 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, колубарском округа ваљевског, лесковачком, јабланичком, грузанском, јасеничком округа крагујевачког, алексиначком, бањском, нишском, моравском округа пожаревачког, рамском, хомољском, млавском, подунавском (непронађено), рачанском, ариљском, жичком и у вароши Београду.

Детоубиства извршена су по 1 у срезовима: расинском, рађевском, звишском, и у вароши Прокупљу (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: жулском и пожешском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу деспотовачком 5, у срезу прокупачком 3, у срезу јабланичком 2, (1 непронађен), у срезу неготинском 2, у вароши Шапцу 2, у срезу звишском 2, у срезу ужичком 2, у вароши Београду 2 и по 1 у срезовима: грочанском, посавском округа београдског, лесковачком, пчињском, масуричком, грузанском, парађинском, нишавском, голубачком, млавском, зајечарском, добричком, косаничком, жичком и у варошима: Нишу и Зајечару.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: јабланичком, поречком (непронађено), ражањском, копаоничком, деспотовачком (непронађено), парађинском (непронађено), зајечарском (непронађено) и прокупачком.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: парађинском и посаво-тамнавском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу пчињском 2, у срезу бољевачком 2 и по 1 у срезовима: грочанском, колу-

барском округа београдског, пољаничком, грузанском, жулском, деспотовачком, нишавском, белопаланачком, азбуковачком, млавском, пожаревачком, љубињском, подунавском и у варошима: Пожаревцу и Чачку.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком 5, у срезу бањском 3, у срезу сврљишском 2, у срезу зајечарском 2, у срезу бољевачком 2 (1 пронађена), у срезу добричком 2 и по 1 у срезовима: масуричком, лепеничком, беличком (пронађена), левачком (пронађена), ресавском, алексиначком, нишском, рамском, хомољском, звишском, пожаревачком, тимочком, прокупачком, драгачевском (пронађена), и у вароши Нишу (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око 11.300 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 21 (13 пронађених), у вароши Нишу 6 (2 пронађене), у срезу млавском 5 (3 пронађене), у срезу зајечарском 5 (1 пронађена), у срезу колуларском округа београдског 4 (1 пронађена), у срезу звишском 4, у срезу ваљевском 3 (2 пронађене), у срезу тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу пригорском 3 (1 пронађена), у срезу грочанском 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (обе пронађене), у срезу жулском 2 (1 пронађена), у срезу копаоничком 2, у вароши Ђуприји 2 (1 пронађена), у срезу ресавском 2, у срезу бањском 2, у срезу нишавском 2 (обе пронађене), у срезу јадранском 2, у срезу мачванском 2, у вароши Пожаревцу 2, у срезу качерском 2, у срезу орашском 2 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског 2 (1 пронађена), у срезу тимочком 2 (обе пронађене), у срезу златиборском 2, у срезу драгачевском 2, у срезу трнавском 2 и по 1 у срезовима: подгорском (пронађена), колубарском округа ваљевског (пронађена), лесковачком, лепеничком, кључком (пронађена), крајинском (пронађена), неготинском (пронађена), расинском, деспотовачком, парађинском (пронађена), алексиначком, нишском, лужничком, поцерском, рађевском (пронађена), моравском округа пожаревачког (пронађена), голубачком, прокупачком (пронађена), добричком (прона-

¹⁾ Непознати Арнаути убили из заседе наше пограничне стражаре.

¹⁾ У месецу мају 1911. г., дела је ових било:

1. Убиства	14
2. Детоубиства	5
3. Нехотич. убиства	4
4. Покушаја убиства	16
5. Разбојништва	11
6. Силовања	6
7. Тешких телесн. повреда	9
8. Паљевина	25
9. Опасних крађа	96
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	14

ћена), ариљском, студеничком и у варошима: Пироту, Шапцу и Чачку (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 11.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу нишком 5 (сви пронађени), у срезу лужничком 3, у срезу колубарском округа београдског 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, ваљевском, тамнавском (пронађен), гружанском (пронађен), лепеничком, расинском (пронађен), јадранском (пронађен), звишском, јасеничком округа смедеревског (пронађен), зајечарском, златиборском, драгачевском (пронађен), моравичком, трнавском и у вароши Ваљеву (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око 9.700 динара.

Поред изложених дела у току месеца маја ове године извршено је у Србији и 20 самоубистава и то: у срезу посавском округа београдског 3, у срезу ка-

черском 3, у вароши Београду 2 и по 1 у срезовима: јабланичком, власотиначком, крагујевачком, лепеничком, трстеничком, копаоничком, ресавском, нишком, мачванском, таковском, ариљском и у вароши Пироту.

Највећи број самоубистава извршен је: **вешањем 11, ватреним оружјем 6, тровањем 2 и давањем у води 1.**

Узроци њиховом извршењу леже: у болести за 6 случајева, у **душевном растројству за 3, у тузи за 1, у очајању за 1, у рђавом материјалном стању за 1, у љубави за 1, и за 7 случајева узроци су непознати.**

Покушаји самоубистава извршени су: у вароши Београду 4 (3 тровањем и 1 оштрим оруђем; 2 болест, 1 страх од казне и 1 непознат) и по 1 у срезу јасеничком округа крагујевачког (оштро, страх од казне) и вароши Крагујевцу (оштро, рђав домаћи живот).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Дела											
		Убивства	Детубивства	Нехотична убивства	Покушаја убивства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљењине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубистава	Покушаји самоубивства
1	Округ београдски	—	—	—	2	—	—	2	—	6	3	3	—
2	« ваљевски	2	—	—	—	—	—	—	—	8	3	—	—
3	« врањски	2	—	—	5	1	—	3	1	1	—	2	—
4	« крагујевачки	2	—	—	1	—	—	1	1	3	2	2	2
5	« крајински	2	—	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—
6	« крушевачки	—	1	1	—	2	—	1	—	5	1	2	—
7	« моравски	3	—	—	6	2	1	1	8	6	—	1	—
8	« нишки	3	—	—	1	—	—	1	8	10	5	1	—
9	« пиротски	—	—	—	1	—	—	—	—	4	3	1	—
10	« подрински	—	1	—	2	—	1	2	—	7	1	1	—
11	« пожаревачки	4	1	—	4	—	—	3	4	13	1	—	—
12	« руднички	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	4	—
13	« смедеревски	1	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—
14	« тимочки	—	—	—	2	2	—	2	5	7	1	—	—
15	« топлички	5	1	—	5	1	—	—	3	2	—	—	—
16	« ужички	2	—	1	2	—	—	—	—	6	1	1	—
17	« чачански	1	—	—	1	—	—	1	1	6	3	—	—
18	Управа града Београда	1	—	—	2	—	—	—	—	21	—	2	4
Свега:		28	4	2	36	8	2	19	31	114	25	20	6

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. јуна 1912. године АБр. 906, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од
М. С. Ђуричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

Како се међутим из протокола саопштења списка поротника по овом оптужењу види, да су приватни тужилац и

оптужени изузели 20 поротника не дајући зато никакве разлоге, и први 11, а други 9, и да суд према оваквој њиховој изјави није доносио никакву одлуку, већ извршио избор само из оног броја поротника, чији одбачај није тражен, — управо ово се мора претпоставити, пошто никакве одлуке нема о неумесности њиховог захтева, то се састав поротног суда по овом оптужењу не може сматрати као правилан, нити може по закону његова одлука опстати“.

Напомена. Правило о изузећу поротника, прописано чл. 17. зак. о пороти, јасно је, и оно није ни било предмет

противразлога. Првостепени суд, у својим противразлозима, ограничио се на то: да се не може изјавити жалба на састав поротног суда, кад пре тога, при саопштењу имена поротника и саставу суда, нико није протествовао. Суд сматра да је тиме, што ни тужилачка ни тужена страна нису уложиле никакав протест пре суђења, то питање свршено и да се оно после не може више ни истицати. Овакво је гледиште неосновано, јер у закону о пороти нема о томе никакве одредбе. Шта је забрањено у жалби наводити, казано је у чл. 36. зак. о пороти, а све друго, па и неправилан састав поротног суда, може се у свако доба истаћи. С тога, може бити говора о томе, да је незгодно да се после пресуђења ствари истиче питање о саставу суда, али док се то законом другачије не уреди, овде се ипак мора допустити. Суд, који суди по убеђењу, мора бити састављен строго по закону, јер само такав суд може да одржи поверење у правосуђе. Касациони Суд мора на ово да пази, а он има за то пуну власт по чл. 38. зак. о пороти. По овоме пропису он може да уништи поротну пресуду увек, кад нађе да је жалба основана, а такав нам пример пружа и изнети случај.

52. Кривице из чл. 145. т. 2.) закона о изборима народних посланика, не чине се тиме, што се пропусти да се у записнику бирачког одбора, за избор народ. посланика, назначи: у колико је сати гласање закључено. Ово је у ствари само неисправно вођење записника, које и као хотично казни по чл. 146. избор зак., а као нехатно не казни се.

[III 24. X 1911. № 13360].

Х. У. и ост. оптужени су, што су као чланови бирачког одбора за општину н., а за избор народних посланика, пропустили и у записнику нису назначили у колико је сати гласање закључено. Ово дело тужба је подвела под чл. 145. т. 2. зак. о изб. нар. посланика.

Мотиви решења првост. суда.

„Чл. 145. т. 2. зак. о изб. нар. посланика предвиђа као кажњиву радњу чланова бирачког одбора, ако они без оправданог узрока скрате време примање гласова, или га продуже. Међутим, ислеђењем, чињеним по овоме делу, није утврђено да су оптужени скратили или продужили примање гласова.

Актом главног бирачког одбора, који се узима по овом оптужењу као доказ о делу и крив. одговорности оптуженог, тврди се да у записнику није означено у колико је сати закључено гласање, — а не тврди се да је примање гласова скраћено или продужено, те према томе овај акт може послужити као доказ само о оном, што се њиме констатује, а то је — о недостатку, непотпуности записника, која радња чланова бирачког одбора, и кад би се могла сматрати као неправилно — неисправно — вођење записника, чл. 146. пом. закона, не може се сматрати као кажњива, с тога, што се ничим не утврђује да су оптужени ово намерно учинили“.

Напомена. — О кривичном делу из чл. 145. т. 2.) овде не може ни бити говора, јар оптужење за ово дело нема никаквог основа. Ну, стоји неисправност записника, и то груба неисправност, коју би ваљало казнити. То не може да се учини, јер збиља по чл. 146. изб. зак. овде нема дела зато, што се казни само хотично вођење неисправних записника.

Као што се види, наше законодавство није потпуно извело правну заштиту у закону о изборима нар. посланика, а то важи и за закон о општинама. Учињена је погрешка у томе, што се за пропуштање појединих дужности, које су наметнуте функционерима по овим законима, тражи хотичност, и то још у њеној тежој форми, тражи се да су ова пропуштања учињена „намерно“¹⁾. Овакво криминалисање чини дотичну правну заштиту потпуно илузорном. Не само што је веома тешко доказати: да је пропуштање извршења извесних форма, учињено „намерно“, већ оно по правилу и није намерно, а ипак наноси штете извесним важним правним интересима и не сме се оставити некажњивим. Овде се изгубила из вида суштина *деликта проциуштанга* (*Unterlassungsdelichte*). Они по правилу спадају у групу полицијских деликата, а код њих се по природи њиховој и не тражи хотичност, већ је довољан и нехат²⁾. И тако: овде би требало извршити криминалисање без обзира на хотичност или нехат. То би се постигло кад би се у дотичним законским прописима предвидели веома мали минимуми и повећи максимуми казне, па би се казна могла по потреби индивидуализовати.

53. Један случај оптужења за повреду чл. 102. а) зак. о општинама.

Мотиви решења првостепеног суда.

„Овде не стоји дело кажњиво по чл. 163. зак. о општинама, јер се из изборних акта види, да је председник општине, оптужени Х., наредно кмету у року прописаном у чл. 102. а) зак. о општ., да се сви одборници, пошто је Државни Савет одобрио избор, уведу у дужност и закуну, па према овом се оптужени има пустити испод суђења. § 250. а) кривич. с. пост.“

Решење првост. суда оснажио је и Касациони Суд. [III 28. X 1911. № 13812].

Напомена. Чим општински часници нису уведени у дужност, у року предвиђеном у чл. 102. а) зак. о општинама, онда несумњиво стоји повреда овог законског прописа. По тач. 6. чл. 109. зак. о општ. општински председник дужан је да се стара да се изврше одлуке општинског збора; он је дакле дужан био да се постара да се и ова извршена зборска одлука, о избору одборника, изврши у законом року. А опет по чл. 163. зак. о општ. казни се сваки орган општинске власти, који пропусти да на време изврши дужности које му даје закон о

општинама. Према томе, у конкретном случају крив је председник општине опт. Х., па га је ваљало и казнити. Не може се он оправдати разлогом, који је суд употребио у решењу, јер он није испунио своју дужност тиме, што је наредио да се одборници уведу у дужност. Напротив он је дужан био да се постара да се то и изврши, требао је да се увери да ли је то и учињено, јер би тек тада извршио ону дужност, коју је по тач. 6. чл. 109. зак. општ. имао да изврши. Стога је, по нашем нахођењу означено решење погрешно.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од
АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

По уредби од 20. јануара 1860. год. кривци се издају само онда, када су на страни учинили дело, које улази у категорију злочинних кривичних дела. Дакле преступници и иступници за дела учињена на страни неће се издавати страним државама, већ ће се потчињавати законима земаљским и уживаће заштиту српску имајући прибежиште у Србији. Како је ова Уредба у погледу међународних односа једностранни акт, страна држава нема право да тражи поштовање наређења из те уредбе, јер нема права да води старање о примени туђих закона на туђој територији, те по томе не може ни протестовати, ако јој се не би издао неки кривац, који би долазио у категорију злочинаца по законима српским, а који не би био злочинац по законима те стране државе нити је учинио неко дело због кога се обично, по општим појмовима, екстрадиција дозвољава. Пошто је у уредби речено, да ће се само злочинци екстрадирати, настаје питање, да ли наше власти смеју да предају страним властима и оне, који су преступници; да се преступници не смеју издавати, могло би се извести из тога, што уредба помиње, да ће се остали, т. ј. они, који нису злочинци, потчињавати земаљским законима; али кад уредба императивно налаже, да ће се злочинци издавати, може се извести, а то изгледа и основаније, да преступнике наше власти могу а не морају издавати, јер императивна забрана о неиздавању преступника не постоји а држава има право, које лежи у суверености њеној, да странце, кад год представљају собом опасност, као кривце, уклони са своје територије, ако неће да им да нарочиту заштиту своју и да их подвргне законима земаљским; сходно овом другом мишљењу Србија у пракси издаје преступника и оним државама, са којима није закључила конвенцију о издавању криваца. Ако је неко лице издејствовало, да нарочитим актом добије заштиту српских закона као странац, па би га по томе која страна држава тра-

жила за злочин учињен пре ступања под заштиту српску, издавање се дозвољава, јер по уредби злочинци се и не примају под заштиту српску, те онај, који прећути прошлост своју, која му је на смећти, да заштићеником постане, не треба ни да искористи неискреност своју; по уредби такав се издаје. — Иста уредба говори и о поступању са онима, који би у Србији кривично дело учинили па пребегли у страну државу, и наређује, да се поступа онако исто, као кад странци кривци пребегну у Србију. Ово наређење нема разлога да постоји. Страна држава хоће ли или неће да учини екстрадицију, решиће оделито, независно од закона, који у Србији важи, пошто тај закон у страни држави нема важности; а српске власти свакако да могу, јер се ни о шта неће огрешити, тражити екстрадицију и за преступнике, пошто ће многа држава и саме преступнике екстрадирати са своје територије умољеној држави; дакле не постоји забрана, да наше власти добављају и преступнике. — Кривице се уврћују у категорију злочина према законима, који у Србији важе, а екстрадирање се врши на основу пресуде, акта ислеђења, акта тужбе надложне стране власти, у оригиналу или у овереном препису. — О екстрадицији по овој уредби (т. зв. уредба о бегунцима) решава Министар Унутрашњих Дела.

Тек кад се екстрадиција оснива на уговору између држава, и кад она под извесним одређеним условима постане обавезном, — њоме се чине стварне користи међународној заједници.

Уговори се простиру на оне области, над којима уговарајућа држава има суверену власт. Али по правилу уговори о екстрадицији криваца имају дејства и према територији, која у погледу суверености припада тројој држави, а на којој уговорна страна има извршну и судску власт; такав је случај био са Босном и Херцеговином; од 26. јуна 1878. године до 22. септембра 1908. године Аустро-Угарска је издавала кривце Србији, када би се ови склонили у Босни и Херцеговини, а Србија је издавала кривце, који би дело учинили у Босни и Херцеговини па се склонили у Србији, — ма да је Босна и Херцеговина тада била под сувереношћу Турске. У конвенцији српско холандској (чл. 16.) предвиђа се, да се конвенција неће примењивати на колоније; у конвенцији између Србије и Велике Британије (члан XVII) наглашено је, да ће се одредбе конвенције примењивати и на колоније и иностране посеесије британске, у колико буду постојећи закони колонија и посеесија то дозвољавали.

У погледу лица екстрадиција није апсолутна. Екстрадиција би требала да се примењује према свима кривцима, који пребегну и склоне се на страни, али међународно право и позитивни закони појединих држава чине изузеће од тога. Тако владари, дипломатски представници страних држава, њихове фамилије и пратња, због изузетних положаја својих не издају се. Даље робови се не издају државама где би ропства било, да би се избегло нејед-

¹⁾ Види чл. 143., 145., 146. изб. зак. и чл. 167. к), 167. д) зак. о општинама.

²⁾ Види Olshausen, код § 139 п. 12 и код XXIX Одсека п. 2); Frank, код § 139, VII и код XXIX Одсека, I.

нако поступање са робовима и другим, слободним грађанима. — Могу се екстрадирати не само они, који пробегну у другу државу, да би се склонили од заслужене казне, већ и они, који се мимо воље своје буду нашли на територији туђе државе; мишљење, да се повољни свратници не би могли екстрадирати, нема довољно јаким аргумената сем тога, што осећај говори да се не треба користити невољом другога и искористити је у ма ком правцу. У конвенцији српско-италијанској и српско-швајцарској назначено је, да ће се издавати бегунци, а конвенцијама између Србије и Белгије, Велике Британије, Уједињених Америчких Држава, и Аустро-Угарске, да ће се екстрадирати у опште они који буду нађени на дотичној области, док у конвенцији српско-холандској није о томе ништа назначено. — Питање: треба ли грађани државе, од које се екстрадиција тражи, да буду изузети од издавања или не, — стоји отворено. Тежња је, да кривац буде осуђен и да казну издржи у оној држави, где је кривично дело учињено; кад се једној држави издају кривци, који су туђи поданици, тиме се признаје, да је кривично правосудје у тој земљи како треба, и онда зашто не издавати своје сопствене поданике и не поверавати их иностраној држави, те да поменута тежња буде остварена. Тако је по теорији: држава треба да издаје и своје поданике. Међу тим већина међународних уговора предвиђа, да ће се од екстрадирања поштедети грађани умовљене државе. Ово се чини због тога, што се другојаче мисли а другојаче говори, а друјаче у ствари ради, — те се сматра, да ће једна држава своје грађане најбоље заштитити, за најбољу правду делати, кад их изведе пред своје судове не поверавајући их судовима друге земље, који могу да дођу у искушење гледајући на грађанство дотичних криваца. Условљавање у уговорима, да држава своје поданике неће издавати, има својих незгода, јер даје прилике, да се чини злоупотребе или најзад да се много пута онемогући правилно решавање екстрадиције, пошто се питање о поданству криваца у много случајева може сматрати за спорно; уз то долази тешкоћа при решавању екстрадиције природних поданика, који су доло учинили пре натурализације, јер би тада требало гледати, да ли је у циљу прварном натурализација извршена, то ј. у циљу да се избегне осуда у држави, где је дело учињено, па према томе одлучивати, хоће ли се екстрадиција дозволити, а то је тако деликатно истраживање, да држава, која екстрадицију тражи, нема готово никакве гаранције, да ће се питање правилно решити; природне грађане у опште треба издавати, ако се покаже, да је природне извршено без довољно савесности, јер не треба дозволити, да ма који вид преваре коме помаже у чему. О изузимању сопствених поданика од екстрадиције, односно о неопходности издавања својих поданика, говори се у чл. V конвенције српско-италијанске, у чл. I конвенције српско-швајцарске, у чл. 5. конвенције српско-белгијске, у чл. I конвенције српско-холандске, у чл. III.

конвенције између Србије и Велике Британије, у чл. V конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и у чл. I. конвенције српско-аустро-угарске; у конвенцијама, које је Србија закључила са Италијом, Швајцарском и Белгијом, назначено је, да ће свака уговорна страна нарођивати истрагу противу својих поданика за дела, која би повлачила екстрадицију, да нису учињена од сопствених поданика. Енглеска издаје другим државама и своје грађане.

Кад су у питању поданици треће државе, они се екстрадирају као и сви страни поданици. Та трећа држава нема право да ставља своју забрану о издавању својих поданика, јер је држава, од које се екстрадиција тражи, суверена у погледу издавања криваца другој држави. Али добри међународни односи налажу умовљеној држави, да свагда о екстрадицији поданика треће државе извести ту трећу државу, јер свакојак једна држава треба да зна за акције, које друга држава предузима према њеним поданицима.

Догађа се, да по некад више држава траже, да им се изда једно исто лице. То је стицај тражења екстрадиције. У томе случају умовљена држава по праву суверености издаје кривца оној држави, којој она хоће. Но разложно је, да се поступа овако: — ако више држава траже екстрадицију једног лица за једно исто дело, ваља издати оној држави, на чијој је територији дотично дело учињено, даље, држави чији је поданик, и у трећем реду држави, која је раније екстрадицију тражила; — ако се са више страна тражи екстрадиција једног лица због више разних дела, па су дела исте тежине, треба издати по реду тражења екстрадиције, а кад су дела разне тежине треба екстрадирати по реду тежине кривичних дела тако, да се прво спроводи држави, где је теже, односно најтеже, дело учињено. По члану VI конвенције српско-италијанске ако кривац није ни Србин ни Италијан, или ако је дело извршено ван земљишта страна уговорница од лица, које не припада држави од које се издавање тражи, умовљена ће држава моћи да о постојећој молби извести, у првом случају, државу којој припада захтевани кривац, у другом случају државу на чијем је земљишту дело извршено, па ако једна од ових држава затражи исто лице, онда ће га држава, на коју је управљена молба за издавање, моћи, по своме нахођењу, издати једној или другој држави, а ако лице, које тражи једна од страна уговорница, у исто време буде захтевано од које друге, или више других држава, онда ће се исто лице моћи издати оној држави, која тражи издавање по долу најтежом, или, ако су дола истог степена, оној држави, чија је молба најранијег датума. У члану VIII конвенције српско-швајцарске предвиђено је, ако више држава траже издавање једног лица за разна кривична дела, да ће умовљена држава решити, с погледом на тежину дела и на друге околности, којој ће се држави прво предати. Издавање кривца у односу Србије и Холандије, по члану 2. конвенције закључене између ових држава, неће се

одобрити, кад је кривично дело извршено у трећој држави и кад та држава тражи издавање. Члан XIII конвенције између Србије и Велике Британије наређује, да ће се кривац издати оној држави, чија је молба раније примљена, ако која трећа држава захтева лице чије издавање тражи и која страна уговорница због другог кривичног дела учињеног на њеном земљишту. Сличну одредбу садржи и члан X конвенције о издавању криваца између Србије и Уједињених Америчких Држава. По члану 13. конвенције српско-аустро-угарске, ако једна или више других држава захтевају лице, чије је издавање тражено од једне стране уговорнице због других каквих кривица, онда ће то лице бити издано оној држави, на чијем је земљишту учињена најтежа кривица, а у случају исте тежине кривице оној држави, чију је молбу умовљена држава раније примила.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Затварање људи.

Испитајмо у почетку доба старости затворених људи, па ћемо констатовати врло велико увећање броја затварања у доба између 16 и 21 год. Док број ухапшених индивиду-а испод 16 год. износи 931, дотле у доба између 16 и 18 год. он износи 2938, а у доба између 18 и 21 год. 5875. Између 21 и 25 год. цифре се нагло и јако смањују: у доба између 21 до 23 год. 1844, а у доба између 23 и 25 год. 1641 ухапшена индивиду-а. Поновно увећање јавља се за индивиду-а између 25 до 30 год., и знатно умањено за индивиду-е између 30 до 45 год. Са даљим рашћењем доба старости и ово смањење све је знатније.

Ако се сада утврди број затворених до 21 год. с једне, и за све остале год. с друго стране, добиће се ове цифре:

	До 21 год.	Преко 21 год.
I тромесечје	2623	6414
II „	1999	5097
III „	2456	5269
IV „	2666	4988
Свега	9744	21768

Сразмера ухапшених индивиду-а до 21 год. према свима ухапшеним индивиду-ама које су старије од 21 год. оваква је: за прво тромесечје 1:2.44; за друго 1:2.55; за треће 1:2.14, и за четврто 1:1.87. Средња сразмера за сва четири семестра износи: 1:2.22.

Број ухапшених индивиду-а испод 21 год. као што се из овога види, врло је велики, и износи без мало трећину од целокупног броја ухапшених.

Утицај војне службе на криминалитет.

Једна друга констатација такође је врло важна са гледишта полицијског: то је нагло и знатно смањење броја ухапшених лица у доба између 21 и 25 год.

Ово смањење долази од одласка младих људи у војску. Услед служења у војсци велики број младих повратника ишче- вава за извесно време по разним батаљонима у Африци или на континенту. Поред овога, многи млади људи, који још нису осуђивани, они слаби карактером и већ покварени под утицајем војничке службе тешко се решавају да се огреше о казнене законик.

Данас се, на жалост, не може рећи, да војна служба спречава потпуно младе људе од злочина и престапа. У појединим земљама, а нарочито у Француској, војнички криминалитет расте из године у годину. Узрок овом раширењу, у Француској потиче од фаталног укидања старог закона, који је наредивао да се повратници шаљу у Африку, у батаљоне дисциплине. Услед овога многи опасни повратници, а нарочито сутенери, увршћују се у континенталне регimente, и корумпирају, својим додиром, поштоне младе војнике. Данас се француска влада носи намером, која је у сагласности са жељама већине народних представника, да врати у живот стари закон повратницима, и да га чак поопштри у извесним одредбама.

Пошто извесна војничка служба у Француској траје 2 г. то се смањење броја затварања између 21. и 25. год. не би могло објаснити само одласком младих људи у регimente, јер се они ослобођавају војничке службе у 23. год. те би се тога требало да број затварања опет расте од овог момента, а то не стоји. Ствар је, међутим, у овоме. Многи млади људи остају у војсци, а многи стари повратници у истини се поправљају за време испуњења војне обвезе, и по изласку из војске покушавају да живе часним животом бар за извесно време. Неки и истрају на овом путу али се већина, и то огромна, враћа брзо старом начину живота.

Као један од узрока смањењу броја затварања у доба између 21. и 25. год. јесте и прогонство, које удаљује из престонице велики део повратника овога доба.

Нагло смањење броја затварања после 30 год.

Из Париске статистике такође се види, да се број ухапшених лица нагло смањује после 30. год. старости. Средњи број затворених лица у доба између 25. и 30. године износи за сваку год. 883-4. Код лица између 30. и 45. год. старости број је овај 504-06, а код лица између 45. и 60. год. само 298-73. Извесно је, међутим, да општа статистика затварања у Француској не показује ово нагло смањење још од 30. год., јер сеоски криминалитет достиже свој максимум у доцније доба старости, а у правој сразмери са овим стоји и смањење броја хапшења. Према немачкој општој статистици, максимум криминалитета пада у доба тридесетих год. а нагло смањење наступа тек од четрдесете год.

Нагло смањење броја ухапшених у Паризу потиче из многобројних узрока

од којих је већина заједничка свима великим градовима.

Пре свега, опасни професионални злочинци, који се нарочито регрутују из класе сутенера, услед неуредног живота губе брзо снагу и здравље те због овога, а да би избегли конкуренцију са млађим и снажнијим колегама, емигрирају у мање градове. Поједини од њих повлаче се чак и у села, и постају често обични вагабонди.

Други узрок смањења броја ухапшених потиче отуда, што многи повратници не живе дуго, већ умиру релативно млади. Венеричне болести и туберкулоза знатно сатиру родове сутенера.

Најзад и прогонство има утицаја, истина у малој сразмери, на ово смањење.

Утицај годишњих времена на број затварања.

Ако се наша статистика посматра сада са гледишта броја затворених у разним тромесечјима, констатоваће се ово:

I тромесечје	. . . 9037	затворена
II	. . . 7096	»
III	. . . 7725	»
IV	. . . 7654	»

Прво тромесечје обухвата месеце јануар, фебруар и март, као што се види показује највећи број затварања.

Увећање броја затворених вагабондима.

Увећање броја затварања за време три зимска месеца лако се да објаснити великим бројем скитница, који се у овој епоси годишњој знатно затварају, махом за незнатне преступе. Доиста, зима истерује много скитнице из њихових убицајених легала: са клупа по јавним шетницама; испод мостова, из пластова сена итд. Поред овога, они за ово време немају шта да упљачкају по пољима. Да би се склонили од зиме и заштитили од глади, многи вагабонди врше тада преступе да би само доспели до затвора.

Ово увећање броја затварања, које потиче отуд што скитнице траже пребивалиште преко зиме, није својствено само великим градовима. Оно се тако исто, констатује и у селима као и у малим градовима. Сви директори затвора имају своје становнике, који им редовно долазе у почетку зиме.

Поједине скитнице иду толико далеко да чак бирају и затвор, у коме ће провести зиму. Оне врше преступе у местима, из којих се осуђеници упућују у изабрани затвор.

Узрок повећаном затварању преко зиме не долази само од скитница. Беда појединих занатлија због немања рада и увећање кућевних трошкова у зимско доба, утичу такође на увећање престапа (много више но на увећање злочина), а самим овим и на увећање броја ухапшених. Преступи из последња два узрока потичу нарочито од случајних преступника.

Најзад, и весеља о Новој години, као и за време ускршњег поста, повећавају, такође, број затварања.

У другом тромесечју констатује се нагло смањење броја ухапшених, а оно потиче из ова два узрока: а) што знатан број скитница напушта велике градове и одлази у поља, где остаје преко целе лепе сезоне, и б) што су професионалне скитнице заузеле радом у пољу, истина мало сталним.

Треће тромесечје доноси нам ново повећање броја затворених, које наступи такође услед два узрока: а) услед увећања сексуалних злочина и престапа, и б) услед крађа по кућама и апартманима, који су преко лета привремено напуштени.

Четврто тромесечје показује, најзад, врло мало смањење броја ухапшених, и ако је његов последњи месец понекад доста хладан. Ово смањење потиче искључиво отуд, што многи млади преступници одлазе у ово доба у војску. Несумњиво је, да би без овог одласка број затворених био знатно увећан у четвртном тромесечју.

Затварање жена.

Ако и овде узмемо у рачун затварање жена до и преко 21 год. старости (кривице због проституције не узимају се у рачун), онда ћемо за разна тромесечја добити ове цифре:

	До 21 год.	Преко 21 г.
I тромесечје	. . . 163	958
II	. . . 199	877
III	. . . 218	915
IV	. . . 244	992
Свега	. . . 824	3742

Сразмера између бројева ухапшених жена до и преко 21 год. старости износи: за прво тромесечје: 1:6-12; за друго тромесечје 1:4-4; за треће тромесечје 1:4-2, и за четврто тромесечје 1:4-06.

Средња размера за сва четири тромесечја износи 1:4-69.

Сразмера ухапшених жена испод 21 год. старости много је, дакле, мања но код људи. Па ипак је број ухапшених жена испод 21 год. знатно већи од броја оних које су превалиле 30 год. То је доба између 18 и 21 год. у које пада највећи број затварања жена. Треба тако исто знати, да је смањење броја ухапшених преко 30 год. старости много мање код жена но код људи. Ово долази отуда, што су женске скитнице врло ретке.

Несразмера између женског и мушког криминалитета више је привидна но стварна. Готово сви криминалисти сложни су у томе, да проституција пружа женама један дериват. Она је једна врста маскираног криминалитета, понекад безопасног, али понекад — као што ћемо доцније доказати — у вези са криминалитетом људи.

Годишња времена мање утичу на затварање жена но на затварање људи. Код жена нема скитница, а оне највише утичу на број затварања. Па ипак се и код њих констатује једно увећање броја ухапшених за прво, а нарочито за четврто тромесечје. Првом су исти узроци као и код људи, изузев скитница, док друго потиче из учесталих крађа по излазима, који примамљују жене, нарочито пред празнике о Новој години.

Статистички подаци, које смо анализирали, односе се на париски криминалитет, али ће и статистике осталих великих градова дати скоро исте резултате.

У свима земљама са обвезном војном службом од две до три год, констатује се смањење броја затварања у доба између 20 и 25 год. Исто тако у свима земљама, било индустријским или земљорадничким, констатује се увећање броја затворених за време зиме и смањење у пролеће.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Двадесетпрва глава.

Тако сам постао јатак! Истина то је било против моје воље, али сам постао: помагао сам злочинцу. Није било црнега пакла од онога у коме сам ја сад живео: стално сам био узбуђен; грижа савести и страх једнако су ме растрзали, ноћу, дању, сваки час био сам као на стражи. Нисам могао тренути, немаћих више апетит, ништа ми се није миљило. Све! Не, имао сам крај себе Анету и мајку. Али зар нисам морао да их оставим?... И сад се јеким кад помислим на моја страховања; мој стан је био склониште лопова, и сваки час је могла банути полиција, извршити претрес и наћи доказе који ће ми навући законску одговорност. Изазван фамилијом Швалије, која ме је гудила; мучен од Блонди-а, који не престајаше да ми измамљује новац; уплашен од страшног и неправилног мог положаја; постићен што ми заповедају тако ниска створења; љут што не могу да се отресем моралних обзира који ме везују за људски род, пао сам у очајање и за осам дана претресао сам у глави најстрашније планове. Блонди, бедни Блонди, био је тај противу кога се мој гњов највише окренуо. Радо бих га удавио па ипак сам га још пуштао, још сам га штдео. Толико стрљњење било је право чудо према ономе колико сам био узбуђен, али то је Анетина заслуга. О, шта бих ја радио да га је какав жандарм ухватио за јаку приликом неког његовог излета, а он их је чинио често! Радовао сам се надајући се да ће то бити врло скоро, али сваки пут, кад се задржао дуже него обично и кад сам се помислио да сам се најзад ослободио тог разбојника, он је опет долазио, а с њим су долазиле и све моје бриге.

Једнога дана дођоше он и Дилик са неким бившим чиновником Сен-Жерменом, кога сам упознао у Руану, где је као и многи други уживао само привремено име поштена човека. Сен-Жермен ме је знао као трговца — Блондела и изненади се врло кад ме виде, али довољне су му биле две речи Блондијеве на

да има кључ целе моје историје: на речи архилопов поверење замени чуђење и Сен-Жермен спусти обрве које беше наброао кад ме је видео. Блонди ми каза да имају намеру да оду сва тројица у околину Санлија, и замоли ме да им позајмим моја кола, на којима сам ја ишао по вешарима. Радостан да се по ову цену отресем ових разбојника пожурих да им дам писмо за човека који ће им предати кола. Добили су кола, запрегли, отишли и за десет дана нисам од њих имао никаква гласа. Сен-Жермен први дође. Једнога дана уђе у моју кућу збуњен и исцрпљен умором. „Дакле, рече ми он, другови су ми похапшени“. — Похапшени! узвикнем ја од радости, коју нисам могао сакрити, али прибрав се одмах упитам га за појединости, правећи се, да ме је та вест запрепастила. Сен-Жермен ми исприча укрлатко, како су Блонди и Дилик похапшени зато, што су путовали без пасоша. Нисам веровао у то, већ сам био начисто да су учинили какву похару. Још више сам био уверен у ово кад, на мој предлог да им пошаљем мало пара, Сен-Жермен одговори да имају пара. Кад су пошли из Париза имали су сва тројица свега педесет динара, тај новац нису могли штедети; како је онда могло бити да га нису потрошили? Прва мисао, која ми дође била је, да су извршили какву позамашну крађу за коју нису смели да ми кажу, али брзо сам сазнао да су извршили дело много теже.

Два дана после повратка Сен-Жермена отиднем да видим кола, која је он довео. Прво сам приметно да су променили натпис; прегледајући унутрашњост приметим на постави крвнe мрље скоро испране; отворим сандук, он беше сав крвав као да је у њему стајао какав леш. Све ми је сад било јасно; стварност је била страшнија него моје претпоставке. Нисам се више премишљао; пошто је мени него ли њима било више стало, да ових трагова нестане идуће ноћи одведем кола на обалу Сене. Дошав изнад Берси, на једном усамљеном месту заложим ватру од сламе и суварака, које сам донео, и нисам се враћао кући пре док се кола нису потпуно претворила у пепео.

Кад сам сутра дан казао Сен-Жермену оно што сам видео, не казајући ми да сам кола изгорео, он ми најзад признаде, да је у колима био леш неког кириције, кога је Блонди убио између Лувра и Дамартена, док нису улучили прилику да га баце у један бунар. Овај човек, најдрскији разбојник кога сам икада видео, говораше о овом злочину, као да се разговор води о некој најневинијој радњи: смешкао је се и беше развезао да прича до најмањих ситница. Страшно сам се од њега и слушао сам га пренеражен, а још кад ми рече да му треба отисак од браве на једној кући, где познајем кириције, мој страх дође до врхунца. Пробао сам да га одвратим. „Шта ме се тиче! одговори он, посао као посао, ти га знаш!.. ништа више; ти познајеш људе, одвешћеш ме и делићемо.. Дакле, додаде он, не вреди увијати, мени треба отисак“. Учиним се као да ме осваја његов

говор. „Толико бити савестан. Ђути Бога ти, настави Сен-Жермен, ознојих се... Дакле, уговорено је ми смо ортаци“. Велики Боже, какво ортачење! Ах, то не беше велика казна за моје радовање Блондијевој нерилици! Блонди је још имао каквих обзира а Сен-Жермен никаквих; његови су захтеви били неодољиви. Изложен овако да ме може сваког часа осрамотити решим се и одем г. Ханрију, шефу одељења сигурности у главној полицији; и пошто сам му изложио моје стање кажем му да ћу му дати, ако ми дозволи да живим у Паризу, драгоцених података о великом броју побеглих робијаша, којима сам знао склоништа и намере.

Г. Ханри ме прими доста љубазно, али, пошто је за тренутак размислио о ономе што сам му рекао, одговори ми, да не може ступити са мном ни у какве погодбе. „То не треба да вас спречи, рече ми он, да ми кажете шта знате и онда ће се оценити, је ли ваше казивање истинито и може бити... — О, господине никакве претпоставке: то би значило ризиковати мој живот; ви не знате на шта су све способни људи, које хоћу да вам прокажем, и ако будем одведен у затвор после пошто се на суду неколико пута утврди да сам имао везе са полицијом, ја сам пролао. — Онда, о томе не говоримо више“. Г. Ханри ме отпусти да одем а за име ме и не запита.

Био сам врло ожалостљен од овог неуспеха. Сен-Жермен, пак, не престајаше да долази; он ме опомињаше да одржим дату реч; нисам знао шта да радим. Дали да известим личношћу коју смо решили да заједно похарамо? Да сам се некако могао извући да не пратим Сен-Жермена на том послу онда не би било опасно да то урадим, али ја сам обећао да ћу да присуствујем, а међутим, није било могућности да под икаквим изговором опорекнем моје обећање. Очиглемао сам дело као што се очекује смртна пресуда. Једна недеља, две недеље, три недеље прођоше без сметње. На крају овог времена дануо сам душом; после два месеца био сам потпуно миран; мислио сам да је и он, као и његови другови, негде ухапшен. Анета, тога ћу се увек сећати, даде *деветодневну молитву* и запали најмање туче свећа за покој његово намере. „Боже мој, узвикиваше она кадгад; смилуј се, па нека остану где су!“ Бура је дуго трајала а часови спокојства беху кратки; они су предходили слому који је требао решити моју судбину.

3. маја 1809. године у зору пробуди ме нека лупа на вратима мога дућана; сиђем да видим шта је то; спремао сам се да отворим, кад чујем тих разговор: „он је човек јак, разговарају саговорници назимо добро!“ Нисам имао шта да сумњам о узроцима ове јутарње посете; вратим се журно у собу. Обавестим Анету; она отвори прозор и започе разговор са лицајцима, а за то време ја се искрадем и пожурих уз басамаче. На четвртном спрату нађем једна врата отворена; уђем, погледам, ослушнем: сам сам. Испод једног дрвеног украса налажаше се постела

WWW.UNILIB.RS

заклоњена завесама од црвеног дамаска; приморан приликама, јер су степенице већ биле откољене, завучем се под дукет. Тек што сам се био шћућурио неко уђе; поче разговор; познам глас једног младића, по имену Фосе, чији отац, канцанија, спаваше у другој соби; разговор се продужи.

Прва Сцена

Отац, мати и син.

Син. Ви и не знате оче? траже кројача... хоће да га ухапсе; по кући лом... Чујете ли звонце? Слушајте, слушајте, ево их звоне код сајнице.

Мати. Нек звоне, шта се ти мешаш у то? туђе ствари нас се не тичу. (Мужу) Обуци се, човече, могу и овамо доћи.

Отац. (зевајући) Нека их ђаво носи! Шта им смета кројач?

Син. Не знам, оче, али има много света, шпијуна и жандарма, с њима је и комесар.

Отац. Можда је то само празна га-лама.

Мати. А, шта је могао урадити један кројач?

Отац. Шта је могао урадити? Могао је, сетио сам се!.. пошто тргује с чохом; могао је продавати одело од енглеско робе.

Мати. Он је, како кажу, употребљавао колонијалну робу... Ти се смејеш, а ако га ухапсе због тога.

Отац. Јест, због тога ће га баш затворити; није ваљда континентална опсада (blocus continental¹) установљена тек онако.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један полицијски писар пита:

„По једном кривичном делу истушно природе, извесна лица кажњена су од стране ово-среске власти са по 100 динара у корист државне касе. Пресуду, једноме од осуђених, саопштио је и као неписмена потписао полицијски писар а за тим исти писар то саопштење оверио. На жалбу другог лица, коме је саопштење пресуде извршено другог дана, акта су послата суду првостепеном, али их је суд вратио неразматрени и ставио примедбу: да се саопштење које је полицијски писар извршио и исто оверио, изврши пред присутницима, и да је сада извршено саопштење без присутника, без вредности. Власт је понова вратила акта суду са мишљењем, да је саопштење правилно и да ни којим законским прописима није прописано како се саопштења у овом случају имају вршити. Али суд је и даље остао при својој одлуци, па је с тога вратио цео предмет среској власти, да се примедба његова изврши,

додавши „да начелник ни једним законским прописом није овлашћен, да даје суду неке против-разлоге“.

У колико ми је познато нема ни једног законског прописа, који би специјално говорио о начину саопштења истушних пресуда неписменим заинтересованим лицима, јер § 370. гр. суд. пост. говори о предаји исправа и др. одлука; чл. 3. зак. о истражним властима то исто у кривичним делима; а у §§ 15. и 16. Полиц. Уред. о томе ништа не стоји.

Ако суд ту своју примедбу оснива на претпоставци, да се полиц. чиновник у овим приликама може огрешити о своју дужност: да осуђенога оштеди, односно учини да право жалбе изгуби; — онда шта би ваљало радити у овом случају:

„Полиц. чиновник има да изврши полиц. увиђај, парничари и сви други заинтересовани присутни увиђају неписмени; он руководи послом и рад овери?! Дакле, сви сем чиновника, неписмени“.

Ситна, али ипак интересантна ствар.

Поводом овога молим уредништво за обавештење: да ли су примедбе првостепеног суда основане на закону?“

— На ово питање одговарамо:

У овом истакнутом случају, суд је имао пред собом жалбу онога лица, које је признало да му је пресуда саопштена, и на ову изјавило жалбу.

Према томе, суд је могао да оцењује само то: да ли је према жалиоцу изречена пресуда по закону или не.

У погледу другог осуђеног, коме је, као неписменом, саопштена пресуда и то оверено од стране власти, али се он није жалио, суд у опште није имао права ни да разматра пресуду, нити да цени: је ли она правилно саопштена или не.

То му право не даје ни § 15. и 16. Полицијске Уредбе, нити који други законски пропис.

Према томе захтев његов, да се ова пресуда понова саопштава пред присутницима, нема законског основа, и полицијска власт је имала законског права, да такав судски захтев не уважи.

Ако би се утврдило, да је орган полицијске власти био несавестан у овоме делу, он би био одговоран по закону, али то би била одвојена ствар.

Овако стоји ова ствар са законске стране.

Међутим, и ако овакав начин саопштавања, како је полицијска власт учинила, није незаконит, ипак га треба избегавати кад год је то могуће, јер је много боље да неписмена лица потпише друго писмено лице, па да то после овери чиновник.

На тај начин власти ће одстранити увек сваку сумњу у правилност свога рада, и онемогућити свако сумњичење или потвору.

II

Суд општине голубињске, актом својим Бр. 547, пита:

„М. Г. П. М. и Ј. М. сви оvd. пресудом Царинаре Н. која је извршеном постала, кажњени су сваки са по 10.164.45. дин. за кријумчарење сирћетне есенције, а

сем тога још: да солидарно плате, на име редовних дажбина 667.63 дин. и на име таксе сваки по 70 дин. дакле укупно 31.370.98 дин. У самој пресуди стоји: ако осуђени не могу да плате ову казну једном трећином свога имања, онда да им се иста замени затвором, значи да суд општински утврди уверењем: како вредност њиховог имања не износи по 30.000 дин. да се казна не може наплатити; те да им се иста замени затвором.

Извршни органи среске власти налазе, да се казна може заменити затвором услед немаштине, а за редовну дажбину и таксу мора се узети у полис све како кретно тако и непокретно имање, без обзира на реч трећину; међу тим суд налази, да реч „трећина“ имања обухвата како казну, таксу а тако и редовну дажбину, па кад то стоји онда се ни ова не може продајом кротног и непокретног имања извршити.

Како се ова пресуда налази на извршењу код суда ове општ. а рок јој је свога десет дана, то се учтиво моли уредништво да у наредном броју листа Пол. Глас. изволе дати своје објашњење: како оно гледа на ово извршење, да ли је правилно гледиште среске власти или не? јер се боје часници ове општ. да не би на себе, у случају какве грешке, навукли кривичну одговорност“.

— На ово питање одговарамо:

Члан 153. царинског закона, усвојио је исто начело, који је предвиђено и § 28. кр. законика, да ће се новчана казна увек заменити затвором, кад је кривац не може платити $\frac{1}{3}$ свога имања.

Према овоме, ако свако од њих, појединачно, не може платити казну од по 10.164.45 динара трећином свога имања, онда им се казна мора заменити затвором.

Што се тиче редовне царине, на коју су солидарно осуђени, ту им се може узимати у попис-имање, јер ова царина не улази у казну.

Исто то важи и за таксу.

Али, ако су ови људи земљоделци, онда им се у смислу тач. 16. § 471. грађ. суд. поступка, не може узети у попис, ни за казну ни редовну царину, ништа од онога имања, колико им штити ова законска одредба као земљоделцима.

Према овоме суд има да се определи какво ће уверење издати.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За исраживање преступних горосеча надлежни су градски и срески судови (где их има) а не начелници срески.

(Одлука Касац. Суда од 11. јуна 1912. године Бр. 81116).

Касациони Суд размотрио је акта субкоба о томе, ко је надлежан за претходну истрагу по оптужењу М. М. из Ц. оптуженог због горосече а који се сукоб појавио између тога суда, с једне, и начелника среза н. с друге стране, па је нашао:

Погрешно је посматрање тога суда, да се § 10. зак. о ср. и гр. судовима има

¹) Blocus continental, забрана којом је Наполеон хтео да спречи трговински саобраћај јевропског копна са енглеском.

разумети у томе смислу, да су срески и градски судови надлежни само за истраживање оних злочинних и преступних дела, која су предвиђена у части другој кривичног закона, а не оних злочинних и преступних дела, које предвиђају други, специјални кривични закони.

Да се смисао овог зак. прописа што тачније уочи, потребно је обазрети се и на тежње, које су законодавца покретале при доношењу закона о ср. и гр. судовима. Тако, поред осталог, тежња је законодавца била да се истраживање тежих кривичних дела, оних чије суђење спада у искључиву надлежност државних суда, од досадашњих истражних, полицијских власти принесе у надлежност ср. и град. суда.

Тој тежњи је одговорено кад. је пом. §. ом. 10. прописано да у надлежност среских и градских суда спадају истрага злочинних и преступних дела, а што је истовремено додало и „предвиђених у части другој кривичног закона“ разлог је не то, што се хтело, да се истрага таквих кривичних дела из других, специјалних закона изузме из њихове надлежности, већ то што су сва кривична дела, која су у тој, другој части Кривичног Закона предвиђена или злочина или преступна, као и то, што Кривични Закон у својој трећој части предвиђа и иступна кривична дела, чије се извиђање и суђење желело да остави и на даље у надлежност полицијских и општинских власти.

У осталом, где се то хтело, да се истрага појединих преступних дела изузме из надлежности ср. и град. суда, то се и изрично предвидело, као што је случај са преступним делима из закона о штампи, за чије су извиђање и на даље надлежне досадашње истражне власти по тим делима — првостепени судови.

Горосече, поводом које је се и овај сукоб о надлежности појавио, су кривична дела из једног специјалног кривичног закона — о шумама — и, с обзиром на казну, којом су угрожена, као и на пропис чл. 90. зак. о шумама, она се имају третирати као преступна у тамо изнотом случају, па се и надлежност за истраживање преступних горосеча према томе и, из разлога напред изложених у пропису § 10. зак. ср. и град. судовима има признати овим судовима.

средњег раста, смеђ, бркова плавих, у одеу је белом.

Денеша начелника среза беличког Бр. 11486.

Милан Стефановић, осуђеник пожаревачког казног завода, чију слику износимо, побегло је.

Родом је из Крњева, среза орашког, округа смедеревског, стар 23 год., стаса средњег, очију жућкасто-зелених, косе и бркова плавих; од

особених знакова има: на левој руци белегу од ране неправилна облика величине 25/1.5 за 17 с. превоја лакта страна спољна; белегу од посекотине крива линија величине 3 см. за 7 с. изнад репа десне обрве; белегу од посекотине права линија, правца косог величине 2 см. за 8 см. изнад репа десне обрве; и белегу од ране величине и облика петпарца за 4 с. испод седмог обртња и за 4 с. у лево у кичме.

Денеша Управе пожаревачког казног завода Бр. Бр. 2566.

Милан Борђевић, из В. Крчимира, који је радио на циглани Светозара Јовановића, у Љубићу, побегло је и однос Светозару 247 дин.

Он је стар 30 година, средњег раста у лицу пун, очију буљастих.

Акт начелника среза љубићког Бр. 8903.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају пропаласка стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милорад Миљковић, из Буровца, у срезу млавском, покрао је разно одело Атанасију Митровићу, из Свилајнца, па побегло.

Денеша начелника среза ресавског Бр. 12270.

Франц Денеш, аустро-угарски војни бегунац, који је служио при јагодинској болници, извршио је крађу, и побегло. Он је

ТРАЖИ СЕ

Борислав, син Томе Радосављевића, из Брестовика, њак 2 разреда смедеревске гимназије, отумарао је незнано где.

Он је стар 13 година, плав, омален, очију црних. Од одела имао је: панталоне од фланела, прслук од шајка и бео шешир на глави.

Денеша начел ства округа смедереског Бр. 5898.

КРАЂА СТОКЕ

Драгољубу Бранковићу, из Теочина, украдена је кобила стара 4 године, млаке врине, без роваша.

Акт начелника ср. љубићког Бр. 9090.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

МАНГУП СТОКА

На Рапци је нађен један мангуп ждребац, млаке мрко-доратасте, стар 1—2 године. Денеша начелника ср. студеничког Бр. 9292.

У општини шишавачкој, нађена је мангуп крава.

Денеша начелника ср. власотиначког Бр. 8841.

ЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

дата је у штампу, и до краја месеца јула биће потпуно готова, да ће се првих дана августа већ разашилати свима онима, који су положили претплату.

Сви они, који желе да купе ову књигу, нека пошаљу претплату до 25. јула ове године, јер ће доцније продајна цена књиге бити већа, пошто је истој придодат и веома лепо уређен регистар — садржај.

21. јуна 1912. г.

Београд

Димитрије С. Калајић

окружни начелник у пензији
„Његошева“ бр. 71.